บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบบายศรีเชิงพาณิชย์ เพื่อส่งเสริม อนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ และการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ด้วยเทคนิคการวิจัยผสมผสาน (Mixed method) โดยศึกษาทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนการวิจัย

การพัฒนารูปแบบบายศรีในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. **ขั้นตอนการวิจัย1** (Research1: R1) เพื่อศึกษารูปแบบการทำบายศรีจากภูมิปัญญาไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจาก ครูภูมิปัญญา ช่างบายศรี ผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายบายศรี

2. ขั้นตอนการวิจัย1.1 (Research1.1: R1.1) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเชิงพาณิชย์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ข้อมูลประเภทของบายศรี และวัสดุที่นิยมใช้ในการประดิษฐ์ จากกลุ่มผู้ใช้บายศรี

3. ขั้นการพัฒนา 1 (Develop1: D1) เพื่อออกแบบร่างบายศรีเชิงพาณิชย์จากภูมิปัญญาการทำบายศรีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างบายศรี กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านคหกรรมศาสตร์และด้านศิลปะ

4. ขั้นการพัฒนา 2 (Develop2: D2) เพื่อพัฒนาต้นแบบบายศรีเชิงพาณิชย์ให้เหมาะสมกับยุคสมัยในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจในการรับรองผลงานของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบบายศรีที่ทำจากวัสดุ 3 ชนิด กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะประดิษฐ์ ด้านศิลปะและครูภูมิปัญญา

5. ขั้นการวิจัย 2 (Research2: R2) เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ต้นแบบบายศรีที่พัฒนาขึ้นให้แก่ ช่างบายศรี นักศึกษาและประชาชนทั่วไปในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจของช่างบายศรีที่มีต่อการประดิษฐ์บายศรีจากวัสดุ 3 ชนิด กลุ่มช่างบายศรี แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มนักศึกษาและประชาชนทั่ว และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์บายศรี กลุ่มผู้บริโภค

สรุปแผนผังการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัย	การดำเนินการวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง
1.ขั้นตอนการวิจัย	ศึกษารูปแบบการทำบายศรีจากภูมิปัญญาไทย	ครูภูมิปัญญา ช่างบายศรี ผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายบายศรี
2.ขั้นตอนการวิจัย	ศึกษาแนวทางการพัฒนาเชิงพาณิชย์	ผู้ใช้บายศรี

สรุปแผนผังการดำเนินการวิจัย (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	การดำเนินการวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง
3.ขั้นการพัฒนา 1	ออกแบบร่างบายศรีเชิงพาณิชย์จากภูมิปัญญาการทำบายศรี	ผู้เชี่ยวชาญด้านคหกรรมศาสตร์และด้านศิลปะ
4.ขั้นการพัฒนา 2	พัฒนาต้นแบบบายศรีเชิงพาณิชย์ให้เหมาะสมกับยุคสมัย	ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะประดิษฐ์ด้านศิลปะ และครูภูมิปัญญา
5.ขั้นการวิจัย 2	ถ่ายทอดองค์ความรู้ต้นแบบบายศรีที่พัฒนาขึ้นให้แก่ ช่างบายศรี นักศึกษาประชาชนทั่วไปและผู้บริโภค ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	-ช่างบายศรี -นักศึกษาและประชาชนทั่ว -ผู้บริโภค

ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน แบ่งตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบการทำบายศรี เพื่อสัมภาษณ์เจาะลึก เกี่ยวกับการพัฒนาต้นแบบบายศรีเชิงพาณิชย์ ให้เหมาะสมกับยุคสมัย ได้แก่ ครูภูมิปัญญาการทำบายศรี ช่างบายศรี และผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายบายศรี ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลจำนวน 20 คน กลุ่มตัวอย่างมาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง(Purposive Sampling) ประกอบด้วยครูภูมิปัญญาจำนวน 5 คน โดยมีคุณสมบัติดังนี้ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนและการทำบายศรีไม่น้อยกว่า 30 ปี ช่างบายศรีจำนวน 5 คน โดยมีคุณสมบัติดังนี้ เป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำบายศรีไม่น้อยกว่า 10 ปีและผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายบายศรีจำนวน 10 คน โดยมีคุณสมบัติดังนี้ เป็นผู้มีประสบการณ์ในการรับจ้างทำบายศรีไม่น้อยกว่า 10 ปี

2. ประชากรผู้ให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประเภทของบายศรี และวัสดุที่นิยมใช้ในการประดิษฐ์บายศรี เป็นผู้ใช้บายศรีในพื้นที่วิจัย แต่เนื่องจากผู้ใช้บายศรีในพื้นที่วิจัยมีจำนวนมาก จึงใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจำนวน 30 คน เพื่อเป็นตัวแทนของผู้ใช้บายศรีเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างงานต้นแบบ

3. ผู้ที่มารับการถ่ายทอดความรู้ต้นแบบบายศรีที่พัฒนาขึ้น ได้แก่ ช่างบายศรี ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 คน โดยมีคุณสมบัติดังนี้ มีประสบการณ์ในการทำบายศรี ไม่น้อยกว่า 10 ปี เพื่อประเมินผลงานและวัสดุที่เหมาะสม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดอบรมให้กับนักศึกษา ประชาชนที่ไม่มีพื้นฐานในการทำบายศรี

4. ผู้ที่มารับการอบรมการทำบายศรี ที่พัฒนาขึ้นเพื่อนำไปใช้ในโอกาสต่างๆ ได้แก่ นักศึกษาและประชาชนทั่วไปจำนวน 60 คน และผู้บริโภคทั่วไปจำนวน 100 คน

เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบบายศรีเชิงพาณิชย์ เพื่อส่งเสริม อนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีวิธีการและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างรูปแบบและขั้นตอนการประดิษฐ์บายศรีจากกลุ่มภูมิปัญญาไทย

1.2 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลประเภทของบายศรี และวัสดุที่นิยมใช้ในการประดิษฐ์

1.3 แบบประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างบายศรี

1.4 แบบประเมินความพึงพอใจในการรับรองผลงานของผู้เชียวชาญที่มีต่อรูปแบบบายศรีจากวัสดุ 3 ชนิด

1.5 แบบประเมินความพึงพอใจของช่างบายศรีที่มีต่อการประดิษฐ์บายศรีจากวัสดุ 3 ชนิด

1.6 แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการ

1.7 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์บายศรี

2. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ มีวิธีการและขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยเกี่ยวข้อง ในเรื่องรูปแบบการทำบายศรีและขั้นตอนบายศรี

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสม และแบบประเมินความพึงพอใจทั้ง 4 ชุด ดังนี้

2.2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

เพื่อศึกษารูปแบบ ขั้นตอนการทำบายศรีจากภูมิปัญญาการทำบายศรีจากครูภูมิปัญญา ช่างบายศรี และผู้ประกอบธุรกิจการทำบายศรี เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบบายศรีเชิงพาณิชย์ เพื่อส่งเสริม อนุรักษ์ ภูมิปัญญาไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นรูปแบบและขั้นตอนการประดิษฐ์บายศรีจากภูมิปัญญาไทย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.2.2 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลประเภทของบายศรี และวัสดุที่นิยมใช้ในการประดิษฐ์

เพื่อศึกษาประเภทของบายศรี และวัสดุที่นิยมใช้ในการประดิษฐ์เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบบายศรีเชิงพาณิชย์ เพื่อส่งเสริม อนุรักษ์ ภูมิปัญญาไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลบายศรีประเภทของบายศรี และวัสดุที่นิยมใช้ในการประดิษฐ์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

2.2.3 แบบประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างบายศรี

เพื่อแบบประเมินความเหมาะสมของแบบร่างบายศรีทั้ง 4 ประเภท เพื่อหารูปแบบบายศรีที่เหมาะสมในการนำมาพัฒนารูปแบบบายศรีเชิงพาณิชย์ ซึ่งรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการทำบายศรีด้านศิลปะและการออกแบบเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบบายศรีที่จะนำไปพัฒนารูปแบบบายศรีให้มีความคงทนมากยิ่งขึ้น

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างบายศรี

2.2.4 แบบประเมินความพึงพอใจในการรับรองผลงานของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบบายศรีจากวัสดุ 3 ชนิด

เพื่อแบบประเมินความพึงพอใจในการรับรองผลงานของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบบายศรีที่ประดิษฐ์จากวัสดุ 3 ชนิด ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจในการรับรองผลงานของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบบายศรีที่ประดิษฐ์จากวัสดุ 3 ชนิด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ

2.2.5 แบบประเมินความพึงพอใจของช่างบายศรีที่มีต่อการประดิษฐ์บายศรีจากวัสดุ 3 ชนิด

เพื่อประเมินความพึงพอใจของช่างบายศรีที่มีต่อการได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการการถ่ายทอดความรู้การประดิษฐ์บายศรีจากวัสดุ 3 ชนิด ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของช่างบายศรี

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของช่างบายศรีที่มีต่อการประดิษฐ์บายศรีจากวัสดุ 3 ชนิด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะจากช่างบายศรี

2.2.6 แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการ

เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการที่มีต่อกระบวนการถ่ายทอดการประดิษฐ์บายศรีจากผ้าลายไทย ชนิด ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้ารับการอบรม

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีกระบวนการถ่ายทอดการประดิษฐ์บายศรีจากผ้า

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะจากผู้เข้ารับการอบรม

2.2.7 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์บายศรี

เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์บายศรีที่ประดิษฐ์จากวัสดุ 3 ชนิดซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริโภค

ตอนที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์บายศรี

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะจากผู้บริโภค

2.3 นำร่างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสมและแบบประเมินความพึงพอใจไปปรึกษาศาสตราจารย์ ดร.มณีรัตน์ จันทนะผะลิน ซึ่งเป็นที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความเหมาะสม และแบบประเมินความพึงพอใจที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.วิไล ตั้งจิตสมคิด รองศาสตราจารย์ ดร.รักไทย พรเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภีร์ โรจนวิเชียญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปรมฤทัย แย้มบรรจง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศตรัตน์ ทิพย์ผ่อง เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Cronbach Validity) ด้วยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย (สมนึก ภัททิยธานี, 2549, น. 220) โดยใช้สูตร IOC ดังนี้

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

ΣR หมายถึง คะแนนรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยกำหนดเกณฑ์ในการตรวจพิจารณาดังนี้

คะแนน+1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
คะแนน 0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
คะแนน-1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2.5 วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยพิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5-1.0 ถือว่าเป็นข้อคำถามที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย

จากการหาค่าความสอดคล้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พบว่ามีค่าความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

2.5.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง รูปแบบและขั้นตอนการประดิษฐ์บายศรีจากภูมิปัญญาไทย มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.0

2.5.2 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลประเภทของบายศรี และวัสดุที่นิยมใช้ในการประดิษฐ์ มีค่าความสอดคล้อง เท่ากับ 1.0

2.5.3 แบบประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างบายศรี 4 ประเภท มีค่าความสอดคล้อง เท่ากับ 1.0

2.5.4 แบบประเมินความพึงพอใจในการรับรองผลงานของผู้เชียวชาญที่มีต่อรูปแบบบายศรีจากวัสดุ 3 ชนิด มีค่าความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.8-1.0

2.5.5 แบบประเมินความพึงพอใจของช่างบายศรีที่มีต่อการประดิษฐ์บายศรีจากวัสดุ 3 ชนิด มีค่าความสอดคล้อง เท่ากับ 1.0

2.5.6 แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการมีค่าความสอดคล้อง เท่ากับ 1.0

2.5.7 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อ ผลิตภัณฑ์บายศรีมีค่าความสอดคล้อง เท่ากับ 1.0

2.6 แบบประเมินความเหมาะสมและแบบประเมินความพึงพอใจใช้

เกณฑ์ในการกำหนดน้ำหนักคะแนนของข้อคำถามมาตราส่วนประมาณค่าระดับความพึงพอใจมากน้อย 5 โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

5 หมายถึง ระดับความพึงพอใจที่ผู้เชี่ยวชาญพึงพอใจมากที่สุด
4 หมายถึง ระดับความพึงพอใจที่ผู้เชี่ยวชาญพึงพอใจมาก
3 หมายถึง ระดับความพึงพอใจที่ผู้เชี่ยวชาญพึงพอใจปานกลาง
2 หมายถึง ระดับความพึงพอใจที่ผู้เชี่ยวชาญพึงพอใจน้อย
1 หมายถึง ระดับความพึงพอใจที่ผู้เชี่ยวชาญพึงพอใจน้อยที่สุด

การแบ่งค่าระดับการประเมินเป็น 5 ระดับ นำมาวิเคราะห์เกณฑ์เทียบระดับความพึงพอใจดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2553, น. 107)

ค่าเฉลี่ย	4.51-5.00	ระดับความพึ่งพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51-4.50	ระดับความพึ่งพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51-3.50	ระดับความพึ่งพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51-2.50	ระดับความพึ่งพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.50	ระดับความพึ่งพอใจน้อยสุด

วิธีการดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบบายศรีเชิงพาณิชย์ เพื่อส่งเสริม ภูมิปัญญาไทย ในครั้งนี้ได้ดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ขั้นตอนการวิจัย 1 (Research1:R1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบและขั้นตอนการทำบายศรีจากภูมิปัญญาไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

1) วัตถุประสงค์ของการวิจัยขั้นการวิจัย 1

ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ รูปแบบบายศรีจากภูมปัญญาไทยในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2) การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์โดยนำเครื่องมือที่สร้างไปสัมภาษณ์และลงพื้นที่ด้วยตนเอง ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบบายศรีจากภูมิปัญญาไทยในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

3) การดำเนินการดังนี้

3.1) ติดต่อและนัดหมายกับ ครูภูมิปัญญา ช่างบายศรี ผู้ประกอบการ

3.2) กำหนดสถานที่ ที่จะทำการรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3.3) รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ บันทึกข้อมูลพร้อมทั้งถ่ายภาพรูปแบบบายศรีที่ใช้ในปัจจุบัน

4) กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูภูมิปัญญา ช่างบายศรี และผู้ประกอบธุรกิจจำนวน 20 คน ประกอบด้วยครูภูมิปัญญาจำนวน 5 คน โดยมีคุณสมบัติดังนี้ เป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำบายศรีไม่น้อยกว่า 30 ปี ประกอบด้วย ศาสตราจารย์มณีรัตน์ จันทนะผะลิน อาจารย์มัณทนา ธนประดิษฐ์ คุณประยงค์ รอดจินดา ป้าผล นวลจันทร์ และ ป้าลักษณ์ กลางชัยศรี ช่างบายศรี จำนวน 5 คน เป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำบายศรีไม่น้อยกว่า10 ปี ประกอบด้วย นางนงนุช โทนเดี่ยว นางแสงทอง กลางชัยศรี นายขวัญ ม่วงมาลี นางพัชรินทร์ เผาปฐม และนายเจษฎา กล่ำกล้อง และผู้ประกอบการ 10 คน โดยมีคุณสมบัติดังนี้ เป็นผู้มีประสบการณ์ในการรับจ้างทำบายศรีไม่น้อยกว่า 10 ปี เป็นร้านจำหน่ายบายศรีในปากคลองตลาด ประกอบด้วย นางกิ่งกาญน์ แก้วหทัย นายชลิต แสงจันทร์ นายชัยศักดิ์ เรืองนภารัตน์ นายชูชาติ แดงแนวโต นายบุญทรง มีสมวงษ์ นางสาวแอบเปิ้ล สมานจิต นางน้ำทิพย์ จันทร์น้อย ป้าดำ คำมูล นางสุปราณี นุ่มศรี และนางพัชรา ศรีอนัน ใน เพื่อลงลึกเกี่ยวกับการพัฒนาต้นแบบบายศรีเชิงพาณิชย์ให้เหมาะสมกับยุคสมัยในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

5) วิธีการ การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตขั้นตอนการประดิษฐ์บายศรี

6) เครื่องมือ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างใช้สัมภาษณ์ ครูภูมิปัญญา ช่างบายศรีและ ผู้ประกอบธุรกิจ ในหัวข้อที่เกี่ยวกับ รูปแบบ ประเภท การนำไปใช้ วัสดุ ดอกไม้ เทคนิควิธีการประดิษฐ์บายศรี การใช้วัสดุทดแทน การสร้างสรรค์และความแปลกใหม่ในรูปแบบโดยใช้วัสดุของแห้งในการประดิษฐ์

7) การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาสรุปและจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ1 และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

8) ผลที่คาดหวังจากการวิจัย ในขั้นตอนนี้ คือได้ข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการออกแบบร่างบายศรี

2. ขั้นตอนการวิจัย 1.1 (Research1.1: R1.1) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเชิงพาณิชย์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ข้อมูลประเภทของบายศรี และวัสดุที่นิยมใช้ในการประดิษฐ์ จากกลุ่มผู้ใช้บายศรี

1) วัตถุประสงค์ของการวิจัยขั้นการพัฒนา 2

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเชิงพาณิชย์ โดยศึกษาข้อมูลประเภทของบายศรี และวัสดุที่นิยมใช้ในการประดิษฐ์

2) การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์โดยนำเครื่องมือที่สร้างไปสัมภาษณ์และลงพื้นที่ด้วยตนเอง ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ประเภทของบายศรี และวัสดุที่นิยมใช้ในการประดิษฐ์

3) การดำเนินการดังนี้

3.1) กำหนดสถานที่ ที่จะทำการรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3.3) รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ บันทึกข้อมูล

4) กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ใช้บายศรีจำนวน 30 คน

3. ขั้นตอนการพัฒนา 1 (Develop1:D1) การออกแบบร่างบายศรีเชิงพาณิชย์จากภูมิปัญญาการทำบายศรีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

1) วัตถุประสงค์ของการวิจัยขั้นการพัฒนา 2

เพื่อออกแบบร่างบายศรีเชิงพาณิชย์จากภูมิปัญญาการทำบายศรีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2) การดำเนินการพัฒนา

2.1) ออกแบบร่างบายศรีจากภูมิปัญญาไทย 4 ประเภทคือ บายศรีปากชาม บายศรีเทพพนม บายศรีพรหมสี่หน้า และบายศรีตอกล้วยซึ่งได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ รูปแบบบายศรีจากภูมปัญญาไทยและข้อมูลประเภทของบายศรี และวัสดุที่นิยมใช้ในการประดิษฐ์

2.2) เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และคัดเลือกแบบร่างบายศรีตามแนวคิดภูมิปัญญาไทย โดยคัดเลือกแบบที่เหมาะสมที่จำนำไปพัฒนาประเภทละ 1 แบบ

2.3) นำแบบประเมินแบบร่างบายศรีทั้ง 4 ประเภทเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อภาพร่างบายศรีประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะประดิษฐ์ 3 คนโดยมีคุณสมบัติดังนี้ เป็นผู้มีประสบการณ์ในการสอนบายศรีไม่น้อยกว่า 15 ปี มีรายนามดังต่อไปนี้ ศาสตราจารย์มณีรัตน์ จันทนะผะลิน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงศรี ภู่จิญญาน์ และอาจารย์กฤษณา ชูโชนาก และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะที่มีตำแหน่งทางวิชาการ 2 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้ เป็นผู้มีประสบการณ์ในการสอนทางด้านศิลปะไม่น้อยกว่า 10 ปี มีรายนามดังต่อไปนี้ รองศาสตราจารย์พิเชษ สุนทรโชติ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฤณัต นัจนฤตย์

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

3.2) วิเคราะห์ความเหมาะสมของแบบร่างบายศรีทั้ง 4 ประเภท โดยผู้เชี่ยวชาญ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4) ผลที่คาดหวัง จากการวิจัยขั้นตอนนี้ คือ จะได้แบบร่างบายศรีจากภูมิปัญญาไทยจำนวน 12 ชิ้นงาน เป็นการสร้าสรรค์ที่จะนำไปสู่การพัฒนารูปแบบบายศรีเชิงพาณิชย์ต่อไป

4. ขั้นตอนการพัฒนา 2 (Develop2: D2) พัฒนาต้นแบบบายศรีเชิงพาณิชย์ให้เหมาะสมกับยุคสมัยในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

1) วัตถุประสงค์ของการวิจัยขั้นตอนการวิจัย 3

พัฒนาต้นแบบบายศรีเชิงพาณิชย์ให้เหมาะสมกับยุคสมัยในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2) การดำเนินการ

2.1) ประดิษฐ์บายศรีจากผ้าโพลิออยและผ้าออแกนซ่า

2.2) ประดิษฐ์บายศรีจากผ้าลายไทย

2.3) ประดิษฐ์บายศรีจากดินไทย

2.4) บันทึกภาพเพื่อจัดทำคู่มือ

2.5) นำแบบประเมินความพึงพอใจต้นแบบบายศรีทั้ง 4 ประเภทจำนวน 12 ชิ้น เสนอต่อผู้เชียวชาญจำนวน 10 ท่าน เพื่อรับรองผลงาน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะประดิษฐ์จำนวน 4 คน โดยมีคุณสมบัติดังนี้ เป็นผู้มีประสบการณ์ในการสอนบายศรีไม่น้อยกว่า 15 ปี มีรายนามดังต่อไปนี้ ศาสตราจารย์ ดร.มณีรัตน์ จันทนะผะลิน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงศรี ภู่จิญญาน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทนา สุวรรณมาลี และอาจารย์กฤษา ชูโชนาก ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะจำนวน 3 คน โดยมีคุณสมบัติดังนี้ มีปะสบการณ์เป็นอาจารย์สอนด้านศิลปะไม่น้อยกว่า 10 ปี มีรายนามดังต่อไปนี้ รองศาสตราจารย์รักไทย พรเจริญ รองศาสตราจารย์พิเชษ สุนทรโชติ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ปฤณัต นัจนฤตย์ และครูภูมิปัญญาจำนวน 3 คน โดยมีคุณสมบัติดังนี้ เป็นผู้มีประสบการณ์ในสอนและทำบายศรีไม่น้อยกว่า 30 ปี มีรายนามดังต่อไปนี้ ประยงค์ รอดจินดา อาจารย์มัณฑณา ธนประดิษฐ์ และคุณเมธี โกวิทานุพงศ์

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

3.2) วิเคราะห์ความพึงพอใจในการรับรองผลงานของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบบายศรีจากวัสดุ 3 ชนิดโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.3) ข้อเสนอแนะข้อมูลของผู้เชียวชาญใช้วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3.3) ผลที่คาดหวังจากการวิจัยในขั้นตอนนี้ คือ ได้รูปแบบบายศรีในเชิงพาณิชย์ที่เป็นการส่งเสริม อนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย

5. ขั้นตอนการวิจัย 2 (Research2: R2) เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ต้นแบบบายศรีที่พัฒนาขึ้นให้แก่ช่างบายศรี นักศึกษาประชาชนทั่วไป และผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

5.1 ขั้นตอนการวิจัย 2 (Research2: R2)

1) วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย 5

เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ต้นแบบบายศรีที่พัฒนาขึ้นให้แก่ช่างบายศรี นักศึกษาประชาชนทั่วไป และผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2) การดำเนินการวิจัย

2.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการถ่ายทอดองค์ความรู้ต้นแบบบายศรีที่พัฒนาขึ้นจากวัสดุ 3 ชนิด ให้แก่ช่างบายศรีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 คน ประกอบด้วย นางศุภลักษณ์ ทับทวี นางสาวบุษกร เข่งเจริญ นายเจษฎา กล้ำกล้อง นางสาวพัชราภรณ์ นนพล นายนิรุษ ขันธี นายเจริญกิจ จันทรกระจ่างกิจ นางสาวบังเอิญ อันหนองกรุง นายขวัญ ม่วงมณี นางนงนุช โทนเดี่ยว และนางพัชรินทร์ เผาปฐม

2.1.1) ประเมินความพึงพอใจในการได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการถ่ายทอดองค์ความรู้ต้นแบบบายศรที่พัฒนาขึ้นจากวัสดุ 3 ชนิด โดยช่างบายศรี 10 คน

2.1.2) วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของช่างบายศรี โดยการแจกแจ ความถี่ (Frequency distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2.1.3) วิเคราะห์ความพึงพอใจของช่างบายศรีที่ได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการถ่ายทอดองค์ความรู้ต้นแบบบายศรีที่พัฒนาขึ้นจากวัสดุ 3 ชนิดโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และหาค่า F-test

2.1.4) ข้อเสนอแนะข้อมูลของช่างบายศรีใช้วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2.2 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการประดิษฐ์บายศรีจากผ้าลายไทยให้กับนักศึกษาและประชาชนทั่วไป จำนวน 60 คน

2.2.1) ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการประดิษฐ์บายศรีจากผ้าไทยโดยผู้เข้ารับการอบรมทั้ง 60 คน

2.2.2) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการบายศรีจากผ้าลายไทย โดยการโดยการแจกแจ ความถี่ (Frequency distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2.2.3) วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการประดิษฐ์บายศรีจากผ้าลายไทยโดยโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.2.4) ข้อเสนอแนะข้อมูลของผู้เข้าอบรมช่างบายศรีใช้วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2.3 ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์บายศรี จำนวน 100 คน

1) การดำเนินการวิจัย

1.1) จัดเตรียมแบบประเมินบายศรีทั้ง 4 ประเภท

1.2) กำหนดสถานที่ ที่จะทำการรวบรวมแบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์บายศรีที่พัฒนา

1.3) ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์บายศรีที่พัฒนาจากวัสดุ 3 ชนิด โดยผู้บริโภค เป็นการสุ่มแบบบังเอิญจากผู้ที่มาซื้อดอกไม้ในตลาดปากคลอง จำนวน 100 คน

1.4) วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภค โดยการแจกแจ ความถี่ (Frequency distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

1.5) วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้บริโภคจากวัสดุ 3 ชนิดโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และหาค่า F-test

1.6) ข้อเสนอแนะข้อมูลของผู้บริโภคใช้วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยขั้นตอนนี้ คือผลการถ่ายทอดองค์ความรู้การอบรมเชิงปฏิบัติการประดิษฐ์บายศรีให้กับช่างบายศรี นักศึกษา และประชาชนทั่วไปจะสามารถนำไปต่อยอดในการประกอบอาชีพเชิงพาณิชย์